

МАФКУРАВИЙ ИММУНИТЕТНИ ШАКЛЛАНТИРИШ - ХАВФСИЗЛИК ВА БАРҚАРОРЛИК ОМИЛИ

Тузувчи: “Фалсафа” кафедраси
доценти А.Мухторов

Режа:

- ▣ Мафкуравий иммунитет тушунчаси ҳамда жамият хавфсизлиги ва барқарорлигининг маънавий асоси.
- ▣ Ўзбекистон мустақиллиги, хавфсизлиги ва барқарорлигига ғоявий таҳдидлар ҳамда мафкуравий иммунитет.
- ▣ Ички ва ташқи таҳдидларининг кўринишлари ҳамда ғоявий бўшлиққа олиб келувчи сабаблар.
- ▣ Мафкуравий хавфсизликка интилиш — ижтимоий-сиёсий барқарорлик омили.

Фойдаланиладиган адабиётлар рўйхати

- ▣ 1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. –Т.: Ўзбекистон, 2008.
- ▣ 2. Каримов И.А. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари. –Т.: Ўзбекистон, 2009.
- ▣ 3. Каримов И.А. Юксак маънавият – енгилмас куч. –Т.: Маънавият, 2008.
- ▣ 4. Эргашев И. ва бошқ. Миллий истиқлол ғояси. Ўзбекистон Республикаси Олий таълим бакалавриат босқичи учун дарслик. –Т.: Академия, 2002. 92-115 б.

Асосий тушунча ва иборалар

- ▣ **Иммунитет** — лотинча (immunitatis) сўзидан олинган бўлиб, бирор нарсадан халос , озод ва фориғ бўлиш, қутилишни, муайян касалликни қўзғатувчи вирусга, дардга қаршилик кўрсатиш қобилиятини (масалан, инсон танаси иммунитети) билдиради.
- ▣ **Апологетика** - юнонча apologetikos - химоя қилиш маъносини англатади.
- ▣ **Мафкуравий иммунитет** — маънавий баркамол, иродаси бақувват, иймони бутун шахсни тарбиялашда, ҳар қандай реакцион, бузғунчи характердаги ғоявий ташаббусларга бардош бера оладиган ёшларни тарбиялашда қўл келади. Давлат ва миллатнинг маънавий бирлиги, маънавий соғломлигини химоя қилувчи ғоявий қалқон вазифасини бажаради.

- ▣ **Мафкуравий профилактика** — хилма-хил шаклларда ижтимоий институтлар томонидан амалга ошириладиган ғоявий-тарбиявий, сиёсий, иқтисодий, ижтимоий, маънавий ишлар мажмуи, яъни таълим-тарбия тизимини қамраб олади.
- ▣ **Ғоявий бўшлиқ** - деб, эски ҳукмрон мафкура халокатга учраб, у билан боғлиқ тушунчаларнинг қадрсизланиши, бугунги ҳаёт, ўтмиш ва келажакка дахлдор қадриятлар, тушунча ва тасаввурларни тўлиқ англаб етмаслиги оқибатида одамларнинг қалби ва онгида вужудга келадиган бўшлиққа айтилади.
- ▣ **Беқарорлик** — нотинчлик;
- ▣ **Барқарорлик** - тинчлик, осойишталик.
- ▣ **Экстремизм** - французча-лотинча сўз бўлиб, кескин фикрларнинг билдирилиши, кескин чораларга тарафдорлик.
- ▣ **Манипуляция** - қўл, одамлар билан объект сифатида муносабатга киришиш.
- ▣ **Меркантилизм** - пул жамғариш, мол-дунёга хирс қўйиш

Юксак

маънавият —
енгилмас
куч

- ▣ Миллий ғоя деганда, аждодлардан авлодларга ўтиб, асрлар давомида эъзозлаб келинаётган, шу юртда яшаётган ҳар бир инсон ва бутун халқнинг қалбида чуқур илдиз отиб, унинг маънавий эҳтиёжи ва ҳаёт талабига айланиб кетган, таъбир жоиз бўлса, ҳар қайси миллатнинг эзгу орзу – интилиш ва умид – мақсадларини ўзимизга тасаввур қиладиган бўлсак, ўйлайманки, бундай кенг маъноли тушунчанинг мазмун – моҳиятини ифода қилган бўламиз (71-б).
- ▣ Табиийки, миллий ғоямиз шу юртда яшаётган барча одамларнинг олижаноб ниятларини, ҳаётий манфаатларини мужассам этадиган юрт тинчлиги, Ватан равнақи, халқ фаровонлиги деган юксак тушунчаларини ўз ичига олади (72 –б)

▣ Миллий истиқлол ғоясининг асосий бош ғояси:
озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт барпо
этиш ва ўзининг асосий ғоялари:

- ▣ 1) БАТАН РАВНАҚИ;
- ▣ 2) ЮРТ ТИНЧЛИГИ;
- ▣ 3) ХАЛҚ ФАРОВОНЛИГИ;
- ▣ 4) КОМИЛ ИНСОН;
- ▣ 5) ИЖТИМОЙИ ҲАМКОРЛИК;
- ▣ 6) МИЛЛАТЛАРАРО ТОТУВЛИК;
- ▣ 7) ДИНИЙ БАҒРИКЕНГЛИККА

▣ таянар экан, ана шу ғояларга қарши қаратилган
хатти-ҳаракатлар, ташқи ва ички таҳдидлар-
нинг олдини олиши шарт.

Ўзбекистон мустақиллигига хавф солаётган
ички ва ташқи таҳдидлар деганда нимани
тушунасиз ва уларни санаб беринг?

Ички таҳдидлар	Ташқи таҳдидлар

Демографик муаммолардан бири

- ▣ Дунёда Она сути таркибини бузилиши оқибатида 4 миллион чақалоқлар нобуд бўлмоқда.
- ▣ Оналар ўз чақалоқларига сутларини (эмизмаганлиги) бермаслиги, турли хил кимёвий сутлар бериш оқибатида ҳар йили 1,5 миллион чақалоқ 1 ой ҳам яшамасдан ҳалок бўлмоқда

Гиёҳвандлик ХХІ аср вабоси

- БМТ ҳисоб китобларига қараганда, дунёда 185 миллион гиёҳванд бор. Бу иллат оқибатида йилига 200 минг киши ҳалок бўлади. Гиёҳванд моддаларни сотиш йилига ўртача 400 миллиард АҚШ доллари миқдорида даромад келтиради. Гиёҳванд моданинг 90 фоизи Афғонистонда ишлаб чиқарилади. Гиёҳвандлик иллатидан батамом қутилиш мақсадида даволаниб чиққанлар дунё бўйича ҳар 100 тадан 3-5 тага тўғри келади

1987 йилдан 2008 йилга қадар Ўзбекистонда СПИД касаллигига чалинганлар кўрсаткичи

№	Худудлар	СПИД билан чалинганлар сони	Шу жумладан	
			Эркаклар	Аёллар
1.	Тошкент шаҳар	4950	3633	1317
2.	Андижон вил.	977	658	319
3.	Бухоро вил.	317	239	78
4.	Жиззах вил.	88	57	31
5.	Қашқадарё вил.	130	87	43
6.	Навоий вил.	53	36	17
7.	Наманган вил.	207	122	85
8.	Самарқанд вил.	1089	879	210
9.	Сурхондарё ви.	443	387	56

10.	Сирдарё вил.	131	93	38
11.	Тошкент вил.	2137	1546	591
12.	Фарғона вил.	585	388	197
13.	Хоразм вил.	97	72	25
14.	Қорақалпоқ Республикаси	6	5	1
15.	Назорат остига олинганлар (МВД, СПИД маркази)	1606	1480	126
	Жами	12816	9682	3134

Ички ва ташқи таҳдидлар асосан ғоявий бўшлиқ туфайли содир бўлади

Эски ҳукмрон мафкура ҳалокатга
учраб, у билан боғлиқ
тушунчаларнинг қадрсизланиши,
бугунги ҳаёт , ўтмиш ва келажакка
дахлдор қадриятлар , тушунча ва
тасаввурларни англаб етмаслиги
оқибатида одамларнинг қалби ва
онгида вужудга келадиган бўшлиққа
айтилади

Ғоявий
бўшлиқ

Ғоявий бўшлиққа олиб келувчи сабаблар қуйидагилардан иборат:

1. Бошқа мафкураларни тан олмаслик.
2. Якка ҳокимлик (коммунистик) ғоясининг мутлақ ҳукмронлиги ва тарғиботи
3. «Йўлбошчи синф» мафкураси номигагина ижтимоий гуруҳлар мафкураси эканлиги.
4. Коммунистик мафкуранинг одамлар виждон эркинлигини чеклаб қўйиши, ким унга журъат қилса «халқ душмани»га айлантирилиши.
5. Миллийликдан, қадриятлардан бутунлай холи бўлиш.
6. Миллий тарих, Ўзбекистон тарихи, ўтмишини тан олмаслик.
7. Халқнинг динига, диний меросга, диний қадриятларга мутлақо нотўғри муносабат ва ҳ.к.

Ғоявий бўшлиқ асосида ҳозирда жамиятимиз ҳаётига жиддий хавф туғдирадиган мафкуравий таҳдидлар:

- 1) ислом халифалигини тиклаб, унинг байроғи остида мусулмон халқларни янги империяга бирлаштиришга қаратилган интилишлар;
- 2) ёш мустақил давлатларни собиқ иттифоққа бирлаштириш ғояси;
- 3) тарихимизни, миллий қадриятларимиз ва диннинг моҳиятини сохталаштиришга уринишлар;
- 4) ахлоқсизлик ғояларини ёйиб, халқни маънавий жиҳатдан бузишга интилишлар;
- 5) турли мафкуравий воситалар орқали минтақавий ва давлатлараро можароларни келтириб чиқаришга қаратилган ҳаракатлар

Мафкуравий иммунитетни ҳосил қилиш

Мафкуравий иммунитет - маънавий баркамол, иродаси бақувват, иймони бутун шахсни тарбиялашда, ҳар қандай реакцион, бузғунчи характердаги ғоявий ташаббусларга бардош бера оладиган ёшларни тарбиялашда қўл келади». «Мафкуравий иммунитет» тушунчасини биринчи бор Президентимиз Ислом Каримов ишлатган ва унга қуйидагича таъриф берган (2000 й. 8 июнда «Фидокор» газетаси муҳбири саволларига жавобларида «Миллий истиқлол мафкураси - халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир» номли суҳбатида): «Маълумки, ҳар қандай касалликнинг олдини олиш учун, аввало, киши организмида унга қарши иммунитет ҳосил қилинади. Биз ҳам фарзандларимиз юрагида она Ватанга, бой тарихимизга, ота-боболаримизнинг муқаддас динига соғлом муносабатни қарор топтиришимиз, таъбир жоиз бўлса, уларнинг мафкуравий иммунитетини кучайтиришимиз зарур» (Каримов И.А. Асарлар. Т.8. 494-бет).

Фалсафа: қомусий луғат. -Т.: Шарқ, 2004. 160-бет.

Мафкуравий иммунитет таркиби

Билим

Ҳис-туйғу

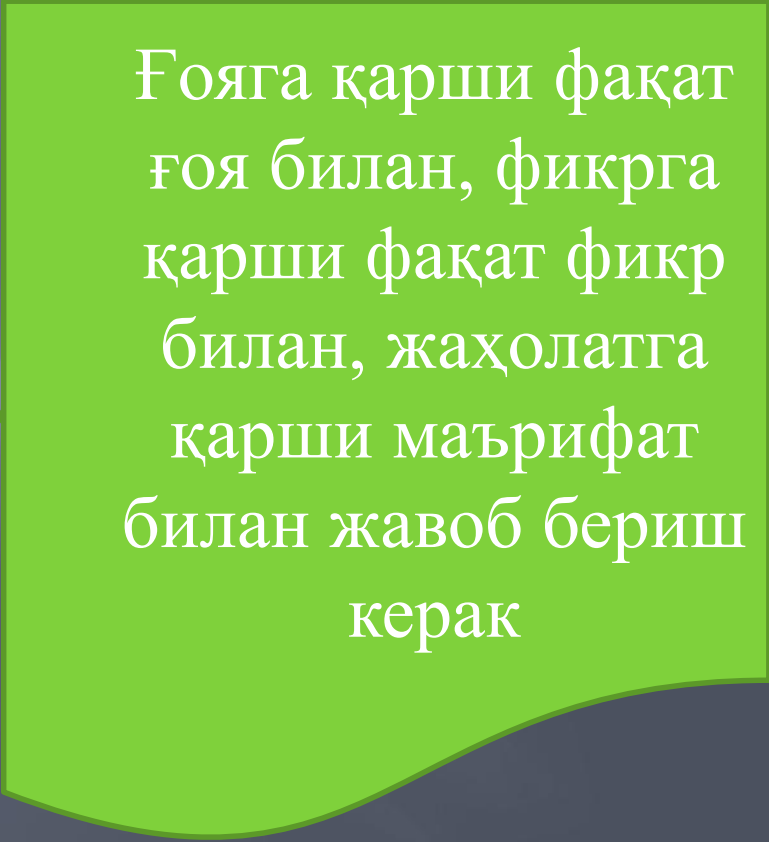
Ирода

Кўникма

Малака

Мафкура-
вий тахдид
сезилганда

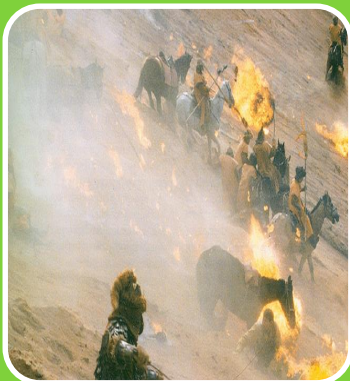

Ғояга қарши фақат
ғоя билан, фикрга
қарши фақат фикр
билан, жаҳолатга
қарши маърифат
билан жавоб бериш
керак

ҲАР БИР КИШИ ЁКИ ЖАМОА, ЖАМИЯТ МАФКУРАВИЙ ИММУНИТЕТНИ БЕШ ДАРАЖАГА БЎЛИБ ЎРГАНИШ, БАҲОЛАШ, УНИ ШУ АСОСДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МУМКИН:

1. Мафкуравий иммунитетнинг қуйи даражаси - шахс, жамоа, жамият юқоридаги билимлардан хабардор эмас, бузғунчи мафкуравий ғояларга бефарқ, лоқайд.
2. Даражаси - билимлар бор, лекин улар ҳис қилинмаган, системалашмаган, шу сабабли уларни бузғунчи мафкуравий ғояларга қарши ишлатишга тайёр эмас.
3. Мафкуравий билимларга эга, лекин улар назарий, шахс, жамият уларни қўллашга қийналади.
4. Асосли билимларга эга, вазиятни тўғри баҳолай олади, ички ва ташқи сиёсий, мафкуравий таъсирларга қарши иммунитет шаклланган ва уни онгли равишда ишлатади.
5. Олий даража - мукаммал ғоявий, сиёсий, иқтисодий билимларга эга ва бу билимларни бемалол амалда қўллаб, бузғунчи мафкуравий, сиёсий ғояларни доимо ҳамма жойда фош қила олади

Жамиятда, хусусан, ҳар қандай давлатнинг сиёсий, иқтисодий, маънавий барқарор ривожланиши икки муҳим жиҳат билан боғлиқ бўлади:

ижтимоий-сиёсий *беқарорлик*
(албатта унинг олдини олиш
керак), яъни нотинчлик бўлса

ижтимоий-сиёсий
барқарорлик

Ижтимоий-сиёсий беқарорлик, нотинчлик белгиларига қуйидагилар киради:

Тажовузкорлик, ақидапарастлик, диний экстремизм, ислом фундаментализми, давлат шовинизми, миллатчилик, агрессив миллатчилик, коррупция ва жинойтчилик, маҳаллийчилик ва уруғ-аймоқчилик, шунингдек, ўз сиёсатини, таъсирини ўтказиш ва ҳукмронлик қилишга уринаётган кучлар, терроризм ва ҳоказо

Ижтимоий-сиёсий барқарорликнинг асосий тамойиллари

Барқарорлик - тинчлик, осойишталик ва ижодий меҳнат муҳити қатъий, узил-кесил ҳамда мустаҳкам ўрнатилган муҳим шарт. Барқарорлик, тинчлик, тотувлик - булар давлатчилигимизнинг янги биноси барпо қилинадиган пойдеворидир. Бу бизнинг эртанги порлоқ кунимизга олиб борадиган йўлдир. Барқарорлик, аввало, ҳар қандай тараққиёт, бунёдкорлик фаолиятининг зарурий шарти ва замини ҳисобланади. Каримов И.А. Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т.З. Т.: «Ўзбекистон», 1996, 296-бет.

Ижтимоий барқарорлик:

- 1) Ижтимоий адолатни таъминлашдир;
- 2) Ўзбекистон полиэтник давлат бўлганлиги боис, миллатлараро ва ҳамкорликни таъминлаш билан боғлиқ;
- 3) Республикада 15 та диний конфессияга мансуб 1900 дан зиёд диний ташкилот фаолият кўрсатмоқда;
- 4) Жамият аъзоларининг ҳақ-ҳуқуқларини таъминлаш;
- 5) Президентимиз Ислон Каримов «Ўзбекистон ХХІ асрга интилмоқда» асарида 2004-2005 йилларгача мамлакатимизни ривожлантириш стратегиясининг олтинчи устувор йўналиши - жамиятдаги барқарорлик, тинчлик, миллатлар ва фуқаролараро тотувликни, сарҳадларимиз дахлсизлигини, мамлакатимиз ҳудудий яхлитлигини таъминлашдан иборат бўлган муҳим вазифаларни белгилаб берди. Каримов И.А. Биз келажагимизни ўз қўлимиз билан қурамыз. Т.7. -Т.: «Ўзбекистон», 1999, 382-бет.

- 6) Жамият аъзолари барча тоифаларининг турмуш даражасини юксалтириш сари йўлидан бориш ва унинг фаровонлигини ошириш энг муҳим тамойиллардан бири ҳисобланади;
- 7) Мамлакатда тинчликни, осойишталикни таъминлаш учун Қуролли Кучларни, Мудофаа қудратини ҳарбий-техникавий жиҳатдан қайта қуроллан-тириш ва янгилаш, миллий армиямиз салоҳиятини ошира бориш - ижтимоий-сиёсий барқарорликни таъминлашнинг тамойилларидан бири;
- 8) Шу муносабат билан мамлакатимиз чегараларини қўриқлаш, мустаҳкамлаш мақсадида қудратли ривожланган давлатлар билан сиёсий, ижтимоий-иқтисодий ва айниқса ҳарбий соҳалардаги алоқаларни мустаҳкамлаш йўли бирдан бир тўғри йўл ва ниҳоятда катта аҳамият касб этган тамойиллардан биридир

Хавсизлик ва ижтимоий – сиёсий барқарорликка таҳдидлар ҳамда мафкуравий иммунитет деганда нимани тушунасиз?

Ф	Фикрингизни баён қилинг
С	Фикрингиз баёнига сабаб кўрсатинг
М	Кўрсатган сабабингизни исботловчи далил келтиринг
У	Фикрингизни умумлаштиринг

Уйга вазифа:

а) Саволларга жавоб беринг:

1. Ғоявий бўшлиқ нима?
2. Зарарли ғоялар таъсири қандай намоён бўлади?
3. Мафкуравий иммунитет қандай ҳосил қилинади?
4. Янги мафкурани яратиш зарурати деганда нима назарда тутилади?
5. Мафкуравий профилактикани изоҳлаб беринг?
6. Хавфсизлик ва барқарорлик тушунчаларини баён этинг?

Б) “Қалбим сеникидир – она Ватан!” мавзусида эссе ёзиб келиш

Эътиборингиз учун раҳмат!

